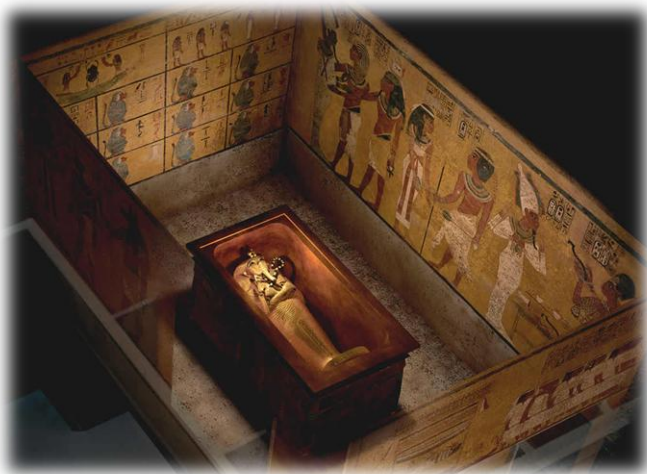

ئۈچمىڭ يىللىق مۆجىزە مۇمىيا

جەلال ئەدىز

4.2.2018

ياۋرۇپا ئۇيغۇر نەشرىياتى

1.سان

ئۈچمىڭ يىللىق مۆجىزە

يارىمىدەمچى دوتسىنت، دوكتور جەلال ئەدىز

تەرجىمىدە: ھېيتاخۇن مەمتىمىن

لوندوندىكى مەشھۇر بىرىتانىيە موزىيدا ساياھەت قىلغۇچىلارنى ھەيران قالدۇردىغان ۋە كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى جەلىپ قىلىدىغان بىر بۆلۈم بار، ئۇ بولسىمۇ مومىيالار بۆلىمى. بۇ بۆلۈمدىكى كىشىنى ئەڭ كۆپ مەھلىيا قىلىدىغىنى، پانۇسلۇق ئەينەك جازا ئىچىگە قويۇلغان سەجدە قىلىۋاتقان ھالدىكى ئىنسان جەسىدى ئىدى. بۇ جەسەدنىڭ پۈتكۈل ئورگانلىرى تېخىچە ساق - سالامەت بولۇپ، بېشىدىكى ساغۇچ چاچلىرى بىلەن ساقاللىرىنىمۇ پەرىق ئەتكىلى بولاتتى. جەسەدنىڭ ئەجەپلىنەرلىك تەرىپى شۇكى ئۇ مومىيالانمىغان ئىكەن. ئادەتتە مومىيالانمىغان جەسەدنىڭ بەزى ئىچكى ئەزالىرى ئېلىپ تاشلىنىپ قالغان ئورگانلىرىغا دورا سۈركىلىدۇ، بىراق ئۇ جەسەدكە ھېچ بىر قول تەگمىگەن ۋە قىلچىمۇ خىمىيەۋى ماددىلار ئىستىمال قىلىنمىغان ئىكەن.

ئەجەب ئادەتتىكى ئەھۋال ئاستىدا جەسەد بىر قانچە ھەپتە ئۆتمەيلا تامامەن بۇزۇلۇشقا ۋە چىرىشكە يۈز تۇتىدىغانلىقى تەجىربىلەر ئارقىلىق ئىسپاتلانغان بىر ئەمىلىيەت تۇرۇقلۇق، ئۇ جەسەد قانداق قىلىپ 30 ئەسىردىن بۇيان چىرىپ

بۇزۇلمىدى؟ ھەتتا مومىيالانغان جەسەدلەرمۇ مەلۇم مۇددەتتىن كىيىن خىمىيىۋى تەسىرىنى يوقۇتۇپ چىرىشكە باشلىشى

مۇقەررەر ئىكەن، ئۇنداقتا دۇنيادا بىر ئوخشىشى يۈز بىرىپ باقمىغان بۇ جەسەدنىڭ چىرىپ تۇپراققا ئايلانماسلىقىدىكى سىرنىمە؟

بۇ سىرنىڭ ئاچقۇچىنى مۇقەددەس كىتابىمىز قۇرئان كەرىمنىڭ 1400 يىل بۇرۇن خەۋەر بەرگەن ۋە زامانىمىزدا تېخىمۇ ئايدىڭلاشقان ئايىتىدىن تاپالايمىز. ھادىسە بايان قىلىپ بىرىلگەن ئايەت - كەرىمنى نەقىل ئېلىپ، سۆزمۇ - سۆز تەھلىل قىلىپ باقايلى! شۇنداق قىلىپ كىتابىمىزنىڭ بۆيۈك بىر مۆجىزە ئىكەنلىكىنى يەنە بىر قېتىم ئىسپاتلاپ چىقىمىز. نەقىل ئېلىنماقچى بولغان ئايەت - كەرىمە، ھەزرىتى مۇسا ئەلەيھىسسالامنىڭ پىرىئەۋىنگە قارشى ئېلىپ بارغان كۆرەشلىرىنى ئىبرەتلىنەرلىك بىر رەۋىشتە گەۋدىلەندۈرۈپ بىرىدۇ.

ھەزرىتى مۇسا ئەلەيھىسسالام مىلادىدىن بۇرۇنقى 1200 - يىللىرى ياشىغان بولۇپ، ھەق بىلەن باتىل ئوتتۇرىسىدىكى كۆرەش ۋە ئىنقىلاب ئۇنۇڭ دەۋرىدىمۇ داۋاملاشقان ئىدى. پىرىئەۋىن ئۇنۇڭ ئەشەددى دۈشمىنى بولۇپ، چۈشەندۈرۈش:

«دۇنياغا كىلىدىغان بىر ئوغۇل بوۋاقتىڭ كىلەچەكتە ئۇنى ئۆلتۈرۈپ، ھۆكۈمرانلىقىنى ۋەيران قىلىدىغانلىقى»نى كۆرگەن پىرئەۋىن، يېڭى تۇغۇلغان ۋە ئۇنۇڭدىن كىيىن دۇنياغا كىلىدىغان بارلىق ئوغۇل بوۋاقلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇق چۈشۈردى. لىكىن ئاللاھ جەللە جەلالۇھۇ مۇسا

ئەلەيھىسسالامنى قوغداپ قېلىپ، چوڭ بولغاندا پەيغەمبەرلىككە تەيىنلىگەن ئىدى.

پىرئەۋىننىڭ مۇسا ئەلەيھىسسالامغا بولغان دۈشمەنلىكى، ئۇنۇڭ پەيغەمبەرلىككە تەيىنلىنىشىدىن كىيىن تېخىمۇ ئەسەبىيلەشتى. پىرئەۋىننىڭ مۇسا ئەلەيھىسسالام ۋە قەۋمى بەنى ئىسرائىل قەبىلىلىرىگە قارشى زۇلۇمى، ئېكسپۇلاتاتسىيىسى يۇقىرى پەللىگە چىققان بىر ۋاقىتتا ئاللاھ مۇسا ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنۇڭغا ئىمان ئېيتقان مۆئمىنلەرگە مىسردىن ئايرىلىشقا ئىجازەت بىرىدۇ. بۇنۇڭدىن خەۋەر تاپقان پىرئەۋىن، قۇدىرەتلىك ئەسكىرى قوشۇن بىلەن ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن قوغلايدۇ. بۇ ۋاقىتتا مۇسا ئەلەيھىسسالام ئاللاھنىڭ يارىدىمى بىلەن قىزىل دېڭىز ساھىلىغا يىتىپ كىلىدۇ. قارىسا ئارقىسىدىن دېڭىز كەبى كۈچلۈك دۈشمەن لەشكىرى قوغلاپ كىلىۋاتقان. ئالدىدا بولسا

يەنە دۈشمەندەك يۇتۇشقا ھازىر چوڭقۇر ۋە پايانسىز دېڭىزتۇرغىدەك. دەل بۇ پەيتتە مۇسا ئەلەيھىسسالام ھاسسىنى دېڭىزغا تاشلىدى. ئاللاھنىڭ مۆجىزىۋى يارىدىمى بىلەن ئىككىگە بۆلىنىپ يول ئېچىلغان دېڭىزدىن، مۆمىنلەر ساق - سالامەت ئۆتۈپ قىرغاققا ئۇلاشتى ۋە يولغا راۋان بولدى.

پىرئەۋىن ۋە ئۇنۇڭ لەشكەرلىرى بۇ ئاجايىپ مۆجىزىنى تەئەججۇپ ۋە ھودۇقۇش ئىچىدە تۆت كۆزلىرى بىلەن كۆردى. ئەپسۇسكى ئاداۋەت ۋە ئۆچمەنلىككە تولغان ھىسياتلىرىنى يىگەلمەي يەنىلا مۇسا ئەلەيھىسسالامنىڭ ئارقىسىدىن قوغلاشقا كىرىشتى. كۆڭلىدە ئۇلارمۇ ئىككىگە بۆلۈنگەن دېڭىزدىن «خاتىرجەم ئۆتەلەيدىغانلىقلىرى» نى خام خىيال قىلىشاتتى، شۇنداقلا دېڭىزمۇ دەسلەۋىدە ئىتىلىپ قالمىدى. بىراق پىرئەۋىننىڭ قوشۇنى مەۋج ئۇرۇپ تۇرغان دېڭىز دولقۇنىنىڭ خۇددى تامدەكلا توسۇپ شەكىللەندۈرگەن يولىنىڭ قاپ ئوتتۇرسىغا كەلگەندە، دېڭىز سۈيى بىرلىشىشكە باشلىدى. ئاخىرى بىر كىشىمۇ ساق قالماي پىرئەۋىن باشچىلىقىدىكى پۈتۈن قوشۇن سۇدا غەرىق بولدى.

يونۇس سۇرىسىنىڭ 89-90 - ئايەتلىرى بۇ ھادىسىنى مۇنداق تەسۋىرلەپ بىرىدۇ.

«بىز ئىسرائىل ئەۋلادىنى دېڭىزدىن ئۆتكۈزۈۋەتتۇق. ئۇلارنى پىرىئەۋن ۋە ئۇنۇك ئەسكەرلىرى زۇلۇم ۋە زوراۋانلىق قىلىش يۈزىدىن قوغلىدى. پىرىئەۋن غەرىق بولىدىغان ۋاقتتا «ئىمان ئېيتتىمكى ئىسرائىل ئەۋلادى ئىمان ئېيتقان ئىلاھتىن غەيرى ئىلاھ يوقتۇر، مەن مۇسۇلمانلاردىنمەن» - دىدى.»

بىراق ئاللاھ پىرىئەۋننىڭ ئىمانىنى قوبۇل قىلمىدى ۋە ئۇنۇگغا جىبرىئىل ئارقىلىق مۇنداق دىدى. «(ھاياتتىن ئۆمىد ئۈزگىنىڭدە) ئەمدى (ئىمان ئېيتامسەن؟) ئىلگىرى ئاللاھقا

ئاسلىق قىلغان ۋە بۇزغۇنچىلاردىن بولغان ئىدىك.»
[يونۇس . 91]

يەنە يونۇس سۇرىسىنىڭ 92 - ئايىتىدە ئاللاھنىڭ مۇنداق نىدا قىلغانلىقى بايان قىلىنىدۇ:

«سەندىن كىيىنكىلەرگە ئىبىرەت بولۇشۇڭ ئۈچۈن بۈگۈن سىنىڭ جەسدىڭنى قۇتقۇزىمىز. (يەنى سىنىڭ جەسدىڭنى دېڭىزدىن چىقىرىپ قويىمىز) نۇرغۇن كىشىلەر شەك - شۈبھىسىزكى بىزنىڭ ئايەتلىرىمىزدىن غاپىلدۇر.»

دىمەك قۇرئان بىر ھەقىقەتتۇر، ھېچبىر ھۆكۈمدە خاتالىق تېپىلغىنى يوق، شۇنداقلا ئايەتلەردە ئوپ-ئوچۇق ۋە رۇشەن بىر رەۋىشتە بايان قىلىنغان پىرىنسىپلار ھادىسىسىمۇ بۇنىڭ بىر پاكىتى. چۈنكى ۋەقەلىككە نۇرغۇن ئەسىر بولغان بولسىمۇ، مىسلى كۆرۈلمىگەن ئۇ جەھەتتە 3000 يىللىق بىر مۆجىزىنى كۆز ئالدىمىزغا يېپىپ بېرىش يۈزىدىن زامانىمىزنىڭ ساھىبلىرىگە ئېيتىلغان ئىدى. «جەبەلەين» دىگەن يەردىن تېپىلغان ئۇ جەسەت، قىزىق قۇملار ئارىسىدىن چىقارغان تەتقىقاتچى ئىنگىلىز ئارخولوگلىرى تەرىپىدىن ئەنگىلىيەگە ئېلىپ كىتىلگەن بولۇپ بىرىتانىيە موزىيىغا قويۇلغان. بۈگۈنكى كۈندە جەسەتلەرنىڭ يېشىنى ئېنىقلاش ئۇسۇلى مۇقەررەر نەتىجىگە ئېرىشەلمەسلىك نوقتىسىنى مەۋجۇد بولسىمۇ، لىكىن «كاربون 14 مېتودى» ئارقىلىق تەتقىق قىلىنغان بۇ جەسەت ئەڭ ئاز دىگەندە 3000 يىللىق تارىخقا

ئىگە ئىكەنلىكى، يەنى ھەزرىتى مۇسا ئەلەيھىسسالام زامانىسىدا ياشىغانلىقى ئىسپاتلانماقتا.

ئىلى تەتقىقاتلار بىلەن بىرگە يەنە، ئايەت ۋە تەپسىرلەرمۇ مەزكۇر قاراشنى كۈچلەندۈرىدىغان ماھىيەتكە ئىگە. مەسىلەن: 1144 - يىلى ئالەمدىن ئۆتكەن ئاتاقلىق مۇپەسسەر «ئەللامە

زەمەخشەرى» سۈرە يونۇسنىڭ 92 - ئايىتىنى مۇنداق تەپسىر قىلماقتا ۋە ئۆزىدىن سەككىز ئەسىر كىيىن بايقالغۇسى بۇ جەسەدنى گۇيا ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەندەكلا ئىزاھلىماقتا: «... سىنى دېڭىز ياقىسىدا بىر قىرغاققا ئاتىمىز... جەسەدىڭنى ساق - سالامەت چىرىمىگەن شەكىلدە، ئاندىن تۇغما ھالدا (كىيىم - كىچەكسىز رەۋىشتە) سەندىن ئەسىرلەرچە كىيىن دۇنياغا كىلىدىغانلار ئۈچۈن بىر ئىبەرەت بولسۇن دەپ ساقلايمىز» [تەپسىر كەششاپ، ئىككىنچى توم، 251 - 252 بەت]

(تۈركىيەدە چىقىدىغان زەپەر ژۇرنىلىدىن قىسقارتىپ تەرجىمە قىلىندى)